

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Độ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 52

[Kính chào các bạn đồng học!

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang học đến mục II “Giảng giải nội dung chương Nhập Tắc Hiếu”; chúng ta đang dừng ở Chánh văn 2.1 “Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn” (có nghĩa là: Cha mẹ gọi, phải đến ngay)

Ở chánh văn này có 4 nội dung:

- 1. Muốn thành tựu đạo nghiệp phải tu thân*
- 2. Muốn tu thân phải “Chánh tâm”*
- 3. Muốn “Chánh tâm” phải “Cách vật” - “Cách vật” chính là phế trừ tập tánh xấu*
- 4. “Cách vật” bắt đầu từ hiếu kính*

Chúng ta đã học xong ý thứ nhất:

- 1. Muốn thành tựu đạo nghiệp thì phải tu thân”.*

Hôm nay chúng ta sẽ học sang ý thứ hai...

2. Muốn Tu thân thì lại phải bắt đầu từ Chánh tâm

Đó ạ. Vậy thì muốn Tu thân thì lại phải bắt đầu từ “Chánh tâm”]

Người muốn tu thân, thì phải “chánh tâm” (Giữ cho lòng mình ngay thẳng). Người muốn “chánh tâm” thì phải “thành ý”. Cho nên bọn trẻ phải “thành ý” thì mới “chánh được tâm”, thì chúng mới có thể “tu thân”, rồi “tề gia”, [*“trị quốc”, “bình thiên hạ”*].

Mình sinh ra con, ai mà mình chẳng mong muốn nó làm ông nọ, bà kia. Nhưng mà đây là ý nói về cái mong muốn của người cha người mẹ nào cũng muốn cho con thành danh.

Thế nhưng mà đến khi học đạo rồi thì hiểu là cái thành danh này làm cho gia đình vẻ vang lại phải học. Học ai ạ? Phạm Trọng Yên: “Tiên thiên hạ nhi ưu chi ưu, hậu thiên hạ nhi lạc chi lạc”. Có nghĩa là gì ạ? “Lo trước cái lo của thiên hạ, vui sau cái vui của thiên hạ”. Vâng ạ! Dù có làm quan đi chăng nữa là cũng để hy sinh phụng hiến, chứ không phải làm quan để cho mình giàu có, để mình được mọi người gọi là, biểu xén nhiều của, không phải, không phải vì danh, vì lợi. Vâng.

Cho nên mới nói đến gọi là, muốn “trị quốc” thì phải có “tề gia”, muốn “tề gia” thì phải “tu thân”, muốn “tu thân” thì lại phải “chánh tâm”, muốn “chánh tâm” thì phải “thành ý”, đó ạ.

Ta đang ở mục thứ hai là: “Tu thân” phải bắt đầu từ “Chánh tâm”. Đây các bạn đã nhớ rồi nhớ, tôi đọc lại này: “Cách vật”, “trí tri”, “thành ý”, “chánh tâm”, “tu thân”, “tề gia”, “trị quốc”, “bình thiên hạ”.

Tại sao lại nói đến là “tu thân” rồi mới đến “tề gia”? Bởi vì nếu như bạn không có được cái nhìn của Thánh nhân, thì bạn dạy con bạn, cả nhà bạn cũng sai hết. Thế bây giờ bạn chưa được như thế, thì bạn học Thánh Hiền, bạn phải dậy cho con đạo Thánh Hiền.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Trưởng dưỡng tâm hiếu kính cho trẻ chính là “Chánh tâm” cho chúng

[Bởi vì sao ạ? Chánh tâm chính là tâm Bồ Đề. Phật dạy là tâm Bồ Đề, còn Nho gia thì dạy là chánh tâm, tâm Bồ Đề và chánh tâm ý nghĩa hoàn toàn tương đồng.

Muốn phát được tâm Bồ Đề thì phải buông bỏ được cái bản ngã, chính là cái tôi đấy ạ, hay còn gọi là cái ta;

Muốn buông bỏ bản ngã thì lại phải đoạn trừ được tham, sân, si, mạn;

Muốn trừ được tham, sân, si, mạn thì cần phải đoạn trừ tham trước tiên, vì bạn trừ được tham thì sân, si cũng sẽ không còn;

Muốn trừ được tham thì bạn lại phải bỏ thí, cúng dường, làm mãi thành quen thì bạn sẽ không còn tham nữa;

Nhưng mà Bồ thí cúng dường ai trước? Cha mẹ trước, vì cha mẹ có ân với mình lớn nhất mà mình còn không thương, thì nói thương người ngoài là giả;

Cho nên Nho gia mới có câu:

“Bất ái kỳ thân, nhi ái tha nhân giả, vị chi bội đức”. Có nghĩa là một người mà không thương yêu cha mẹ của mình, mà nói rằng là thương yêu người ngoài, thì đây là phản bội đạo đức, hay đây là giả. Cúng dường cha mẹ nội tài và ngoại tài chính là hiếu kính. Cho nên truy nguyên đến cùng thì trường dưỡng tâm hiếu kính chính là chánh tâm.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Như thế nào để thành ý, chánh tâm? Cần phải nghiên cứu đến cùng để biết nguồn gốc của sự vật (hay chính là trí tri).

Thứ ba: *“Chánh tâm” phải bắt đầu từ “Cách vật”*

Phế trừ tập tánh xấu chính là “Cách vật”

[Tập tánh xấu gì hả bạn? Là Tham, sân, si, mạn. Nhưng mà vì sao bạn lại tham, sân, si, mạn? Vâng ạ! Đúng rồi, nhưng mà cái gì lôi bạn trở thành tham? Là lục trần: Tài, sắc, danh, thực, thù, có nghĩa là tiền tài, sắc đẹp, rồi danh vọng, rồi ăn, rồi ngủ - là 5 cái thứ đấy. Nhưng nguồn gốc lại là do sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, gọi là Lục trần - nó ứng với sáu căn của bạn.

Ví dụ về sắc: mắt thì nhìn thấy sắc; về thanh: tai thì nghe thấy âm thanh; về hương (là mùi, mùi hương): thì mũi ngửi thấy hương; rồi vị: thì tiếp xúc với lưỡi. Tương tự, xúc thì với xúc giác, và cuối cùng là pháp là tiếp xúc với bộ não hay còn gọi là ý thức này đấy ạ. Chính cái này làm cho bạn nổi lên các cái tập tánh xấu: tham, sân, si, mạn, nghi đầy đủ.

Cho nên là phải phé trừ tập tánh xấu, gọi là “cách vật”. Nhưng cái chữ “cách vật” này lại được Tư Mã Quang định nghĩa rất hay. Ông là một Phật tử kiên thành, ông giải thích là: “Cách” có nghĩa là cách đấu. “Vật” là vật dục, tức chính là những cái gọi là sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, bạn đừng để nó ô nhiễm nữa. Bạn đừng tham vào đấy nữa. Thấy sắc đẹp, đừng tham nữa; thấy âm thanh đừng tham nữa.

Có một câu chuyện về một vị vua, của Việt Nam đấy. Khi ông ấy còn là một vị vua, ông ấy rất ham nghe những cái tiếng hay, rồi nhảy múa, các kiểu. Thế thì khi chết thì ông ấy đoạ thành con gì các bạn biết không? Con lừa, thường xuyên có đeo một cái lục lạc. Vì ông ấy thích nghe nhạc mà.

Đó, thế cho nên là Tư Mã Quang mới định nghĩa là “cách vật”, tức là cách đấu, tức là ta phải cách nó ra, và chiến đấu với nó, chiến đấu với cái gì? Với cái “vật dục”. “Vật dục” chính là ngũ dục, lục trần. Nếu bạn chiến đấu được cái đấy thì bạn sẽ không còn tham, sân, si, mạn, tức là bạn đã đoạn được phiền não chướng.

Mà khi bạn đoạn được phiền não chướng thì trí tuệ bạn hiện tiền, đây chính là “trí tri”. “Cách vật” thì đến “trí tri”. Bắt đầu là cái trí của bạn, trí tuệ thật của bạn thì bắt đầu khai mở. Đó!]

Cho nên Tiến sĩ Thái mới giảng tiếp:]

Truy tìm nguồn gốc chính là khai trừ vật dục của chúng (là cách vật), chính là phé trừ tập tánh xấu của chúng.

[Thì vậy làm sao mà để phé trừ tập tính xấu kiêu, xa, dâm, dật, tham, sân, si, mạn của chúng? Phải “cách vật”, bạn phải sống tiết kiệm đi, bạn đừng cho con bạn vào những cái là cuộc sống vật chất quá nhiều. Rồi bạn dùng vật chất để dạy con. Mà bạn phải dạy cho chúng một cuộc sống tiết kiệm, phải dạy cho chúng phải biết lao động, thì chúng mới biết tri ân cha mẹ, thì sẽ dạy được chúng phé trừ được cái tập tánh xấu này, hay đây chính là “Cách vật”.]

Từ nhỏ có thể chuyển hóa tập tánh này của chúng, chính là truy nguyên, chính là có thể thành ý, chánh tâm. Cho nên đại học vấn đều bắt đầu cảm rỗi từ nhỏ nhất.

[Chúng ta chuyển sang nội dung thứ:]

3. Tu thân thì bắt đầu từ việc nhỏ nhất

[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Thứ nhất: Cha mẹ gọi, phải đến ngay – thái độ cung kính

Một là: Thái độ trẻ ngày nay rất tùy tiện, bất kính

Chúng ta thử nghĩ mà xem, trẻ em bây giờ chúng sẽ trả lời như thế nào khi quý vị gọi chúng?

- Tiểu Minh à.

Chúng trả lời thế nào?

- Ồ!

Đáp án chính xác! Ví dụ như hiện nay nếu có đứa trẻ, khi quý vị gọi chúng, chúng liền đi đến rồi nói:

- Chú à, có chuyện gì vậy?

Quý vị sẽ đối với đứa nhỏ này thế nào? Đột nhiên rất kính nể. Hiện nay bọn trẻ thật sự là người “tài”, cho nên bọn trẻ phải dạy.

[Chữ “tài” này bạn hiểu là nháy nháy. Đừng bao giờ bạn hy vọng được chúng tự ngoan cả, vì sao lại không thể tự ngoan ạ? Là bởi vì Phật đã dạy rồi, khi bạn sinh ra trong nhân đạo thì bạn sẽ có đầy đủ “ngũ dục lục trần, tham sân si mạn”. Chả ai khác ai cả. Thế cho nên đừng bao giờ bạn hy vọng trẻ tự ngoan, hay chồng tự ngoan, hay vợ tự ngoan, không có. Mà mỗi một lần trẻ, chồng, vợ mà mắc khuyết điểm so với lại Thánh Hiền dạy, thì bạn phải hiểu đây là cơ hội để bạn dạy dỗ chỉnh sửa.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Tôi nói:

- Bọn trẻ từ nhỏ phải dạy chúng lễ phép. Nhìn thấy trưởng bối phải chào hỏi.

Rất nhiều phụ huynh nói:

- Chào hỏi ư? Chúng có thể cười với quý vị là tốt rồi, còn phải chào hỏi nữa à.

Chư vị, thái độ đó đối với chúng đúng hay sai? Quý vị xem, chúng ta hiện nay nếu dạy bọn trẻ hạ thấp tiêu chuẩn thì sẽ tạo thành kết quả thế nào? Đời này không được như đời trước, kém hơn đời trước. Kết quả không phải đều đã hiện ra rồi sao? Cho nên, tiêu chuẩn dạy trẻ tuyệt đối không thể vì thời đại mà thay đổi, phải nắm bắt nguyên tắc để dạy trẻ, vì bọn trẻ có thể học đến trình độ này.

[Đấy ạ, ví dụ dạy trẻ là gặp người lớn thì nhất định phải cung kính chào. Bây giờ bạn ngại nên bạn bảo thôi chả cần, nó cười cái là được rồi, hoặc là thôi kệ nó đi.

Ví dụ các bạn đến, tôi bảo Chu Bông là:

- Con chào bà Nhàn đi!

Nó không chào, nó quay ra quay vào không chào, bảo:

- Con chào đi!

Đến câu thứ ba, bà Nhàn bảo:

- Thôi thôi, kệ nó chị ơi, trẻ con mà.

Thầy bảo không được như thế, bởi vì chúng hoàn toàn có thể học được đến trình độ này, cho nên nhất định bạn phải dạy chúng, phải đưa chúng vào nếp, phải kiên trì.]

Hai là: Phải dạy trẻ thái độ nói chuyện với cha mẹ

[Thái độ thế nào?]

▪ *Phải cung kính*

Vì thế chúng ta sẽ hướng dẫn chúng:

- Khi cha mẹ kêu các con phải lập tức đi đến: “Ba mẹ có việc gì không ạ?”

Đương nhiên chúng ta làm phụ huynh, trước tiên phải làm để nhìn thấy. Khi ông bà gọi, chúng ta làm cha mẹ nhất định phải cung kính, diễn cho các con xem.

[Đấy ạ, khi ông bà gọi.]

Mặc dù hiện nay quý vị không diễn được thì cũng phải tập dần, tập quán sẽ thành tự nhiên.

[Làm mãi thì tập thành coi như thành thiên tánh rồi.]

Khi chúng ta có thái độ như vậy, không khí hiếu tâm và cung kính này sẽ lan tràn, sẽ hình thành nếp sống của gia đình quý vị.

[Thứ hai là:]

- Lời nói phải nhẹ nhàng

[Đấy, dạy thái độ nói chuyện với cha mẹ thì thái độ thì phải cung kính đã. Sau đấy lời nói phải nhẹ nhàng.]

“Phụ mẫu hô”: Nghĩa là lời gọi của cha mẹ. “Ứng vật hoãn” là chúng ta lập tức phải đến ngay.

[“Cha mẹ gọi, phải đến ngay”. Bởi vì cái chữ “phải đến ngay” thì nó bao gồm cả phải trả lời và cả phải chạy đến. Còn nếu như bạn chỉ dạy rằng: “Cha mẹ gọi, trả lời ngay” thì chúng sẽ đứng ở chỗ của chúng, bạn ở trên gác, chúng đứng dưới nhà chúng sẽ réo rất lên là: “Cái gì ạ? Dạ... cái gì ạ?” Thế nó mặc kệ, thì không được. Cho nên là “phải đến ngay”.

Khi chúng tôi chuyển dịch cái chỗ này, thì chúng tôi cũng căn cứ vào lời giảng của Tiến sỹ Thái chỗ này: lập tức phải đến ngay, cho nên phải thay lại như vậy.

Tiến sỹ Thái giảng tiếp:]

Cũng như thế, trong khi nói chuyện với cha mẹ chúng ta cũng nên vui vẻ thoải mái, tiếng nói nhẹ nhàng. Còn khi thấy ngoài mặt đang ứng đối với cha mẹ, âm thanh khẩu khí không lớn, nhưng trong lòng có cảm giác chán nản. Lúc này chúng ta thường có thể quán chiếu tâm mình, khi thấy bực mình lập tức phải thay đổi.

Cho nên đạo đức học vấn, căn bản nhất là chỗ hạ thủ, nghĩa là từng giờ từng phút có thể quán chiếu tốt tâm của mình. Khi ý niệm không đúng thì lập tức chỉnh đốn lại. Như vậy ngôn ngữ, hành vi của chúng ta sẽ không đến nỗi sai lệch quá lớn.

[Khi bạn để được Đề Tử Quy trong tâm rồi, bạn có nhớ lần trước “một môn thâm nhập” là gì ạ? Là “giải hành tương ứng”. Đúng rồi. Vậy bây giờ trước tiên khi bạn nghe giảng là được bạn hiểu về giải. Nhưng bắt đầu từ bước “giải” cho đến bước “hành” thì tôi nói là cần phải như thế nào ạ?]

Bước 1: Ai nhớ ạ? Vâng ạ. Đúng rồi ạ, sáng đọc để làm sao ạ? Nhắc nhở. Tối đọc để quán chiếu. Thế thì khi bạn đọc như thế thì đến:

Bước 2: Là bạn phải thuộc lòng Đề Tử Quy. Khi bạn thuộc lòng Đề Tử Quy, sau đấy bạn lại thường xuyên để trong tâm là:

Bước 3: Khi bạn đã bắt đầu thuộc lòng và luôn luôn giữ Đề Tử Quy trong tâm, thì mỗi một cái hành vi từ thân - khẩu - ý của bạn bạn sẽ quán sát được ngay là bạn đúng hay sai so với Đề Tử Quy để bạn hành cho đúng. Đây là “giải hành tương ứng”. Bạn nhớ chưa ạ?

Cho nên nhất định nhớ, sáng đọc Đề Tử Quy, tối đọc Đề Tử Quy. Vâng ạ, “Giải hành tương ứng” đúng rồi, sáng đọc Đề Tử Quy, tối đọc Đề Tử Quy. Bây giờ nghe thầy Thái giảng hay quá, bảo ừ thôi thế này là mình “giải” được.

Thế nhưng nếu như bạn không để trong tâm thì bạn cũng chẳng biết là bạn hành vi thường ngày của bạn đúng hay sai. Vậy thì bạn không có công phu, vậy thì không có tiến bộ.

Cho nên là sau khi “giải” rồi, bạn nhớ sáng đọc, tối đọc, xong thuộc lòng. Thuộc lòng xong thường xuyên nắm giữ ở trong tâm. Khi nắm giữ ở trong tâm thì mỗi một hành vi của mình mình quán chiếu được ngay. Kể cả từ tâm mình trở đi, mình quán chiếu được điều này đúng, điều này sai. Vậy điều này sai thì mình phản tỉnh rồi, dứt khoát lần sau mình không phạm nữa. Còn điều này đúng, thì mình phải cố gắng. Đây chính là giáo dục.

Chúng ta vừa nói đấy, đoạn ác tu thiện mà, làm sao đấy gọi là hạn chế những cái khuyết điểm, và gì ạ? Phát huy ưu điểm, đúng rồi. Thế cho

nên cứ cái nào không đúng Đệ Tử Quy là chúng ta biết không đúng rồi, là bỏ. Còn cái nào đúng từ đây cứ tiếp tục đi lên. Vậy thì “giải hành tương ứng”.

Và khi “giải hành tương ứng” thì chính là bạn đã là “Một môn thâm nhập, trường thời huân tu”, thì cuối cùng bạn sẽ thành tựu.

Chứ không bạn không thuộc thì cuối cùng hành vi của bạn với lại so với Đệ Tử Quy sai lệch quá lớn. Thế là cứ thế ngày càng đi xa mãi cái con đường đạo, thì cuối cùng họa cứ đến trùng trùng.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Có lần, tôi đến tìm một người bạn, đúng lúc anh ta đang đối diện với sự chọn lựa trong cuộc đời, phải từ một trường đại học tư lập, chuyển đến một trường công lập. Anh ta đang nói với cha cách chọn lựa của mình, hy vọng cha anh có thể ủng hộ anh ta làm như vậy. Đúng lúc đó tôi bước vào, anh ta vừa nói được một nửa. Khi tôi bước vào, anh ta liền nói:

- Mời anh ngồi, tôi nói chuyện với ba tôi trước.

Khi đó tôi ngồi bên cạnh, thấy đây là một con người rất cung kính, trình bày với ba mình về tình hình công việc của mình hiện tại. Cách nói thì êm tai, thái độ lễ kính đó lưu lại trong tôi một ấn tượng rất sâu sắc. Tin rằng con cái anh ta sẽ được huân tập trong một gia đình như vậy cũng là một quân tử nhanh nhẹn.

[Thái độ thì cung kính, lời nói thì nhẹ nhàng.]

Chúng ta hồi tưởng một chút, lớp thanh niên hiện nay khi quyết định về cuộc đời, có hỏi qua ý kiến của bố mẹ chẳng? Có đem tình hình của mình nói rõ ràng với cha mẹ để làm giảm thiểu sự lo lắng của cha mẹ. Nếu trong lòng cha mẹ thường không biết con mình đang làm gì, như vậy không biết khiến họ lo lắng đến chừng nào.

[Cư sỹ Trung khi quyết định về cuộc đời có hỏi qua ý kiến của cha mẹ chẳng? Nhưng mà nhiều khi cũng tự quyết rồi đúng không? Các bạn phải thay đổi.]

Cho nên, khi một người thật sự rất cung kính với cha mẹ, nhất định sẽ làm cảm động những người thấy được.

[Hôm qua, hôm kia cũng có hai vợ chồng người bạn lên thăm tôi, với lên thăm cụ. Trong quá trình nói chuyện thì họ có nói với tôi một câu như thế này. Bởi vì trước đây thì tôi có nói với họ là học Đệ Tử Quy, và tôi có nói với họ về chữ Hiếu. Họ cũng đến dự đám cưới của Cư sĩ Trung - Châu, họ cũng biết là đây là một cái lễ thành hôn, nhưng cũng là một lễ tri ân. Thế nhưng mà họ cứ bảo là nó cứ sao sao ý, họ không có theo được. Thế thì hôm kia họ đến thăm thì họ có nói với tôi như thế này, họ bảo là:

- Nhìn thấy vợ chồng của ông bà, (tức là gọi tôi với Cư sĩ Ông) chăm sóc cụ thời gian vừa qua, chúng tôi sáng mắt ra nhiều điều và chúng tôi cần phải học tập nhiều điều. Có khi chúng tôi đối với cha mẹ, chúng tôi cũng rất thương yêu. Thế nhưng mà chúng tôi không giữ được cái khẩu, là cứ sân si lên nói cha mẹ. Cho nên tôi thật sự là muốn học Đệ Tử Quy.

Tôi nghe thế phải nói là rất là cảm động, là bởi vì sao? Bởi vì tôi không bao giờ nghĩ được rằng là vợ chồng cái người bạn đấy họ lại quay đầu được như thế, tôi không bao giờ nghĩ.

Tôi mới nghĩ đến lời thầy Thái nói rằng là: “Nhân chi sơ, tính bản thiện”. Và nếu như khi thầy hỏi: “Các bạn có tin như thế không?”, thì có một số người im lặng không nói gì. Thì thầy bảo: “Phải chăng bên cạnh bạn không có người biểu diễn ra cho bạn thấy để mà bạn tin, bạn theo?”, không có người biểu diễn.

Vậy qua cái vợ chồng của người bạn tôi thì tôi thấy là dù rằng mình cứ vô tình mình làm thế thôi, nhưng cuối cùng thì chính hai vợ chồng bạn tôi lại nói với tôi rằng:

- Rất cảm động và nhìn thấy ra nhiều điều trong việc gọi là hai ông bà chăm sóc cụ, và chúng tôi nhất định sẽ cố gắng để học tập Đệ Tử Quy.

Vâng ạ! Bài học của Tiến sĩ Thái tạm dừng để chúng ta chuyển sang:]

Phần tham khảo

MUỐN THÀNH TỰU ĐẠO NGHIỆP, PHẢI TU THÂN

[Đó.]

Tam cương lĩnh của nhà Nho.

Lần trước chúng ta đã học “Tam cương” của Nho giáo. Mục đích của Nho giáo là dạy con người tu dưỡng đức hạnh để thành Thánh nhân. Kết quả là gì? Là xây dựng một xã hội thịnh trị, hài hòa, an định, “Đêm ngủ không cần đóng cửa, ngoài đường không ai nhặt của rơi”, thế giới đại đồng.

Ba cương lĩnh đó là:

Minh minh đức (là khai mở tâm);

Thân dân (hay còn gọi là tân dân) là thương yêu, giúp đỡ người dân. “Tân dân” chính là làm mới đây. Cho nên “minh minh đức” là khai mở tâm, là giúp cho mình, thì đây gọi là “tự lợi”. Còn “tân dân” thì chính là lợi tha, là giúp cho người.

Chỉ ư chí thiện là chỉ dùng nơi chí thiện.

Thì trong nhà Phật đây gọi là tự giác, giác tha và đây chính là giác hạnh viên mãn. Cho nên “Từ bậc Thiên tử cho đến thứ dân đều phải lấy sự hàm dưỡng và rèn luyện bản thân, tu thân làm gốc...”.

Đó, bởi vì mục tiêu ai cũng biết là mình muốn đến một cái kết quả sung sướng, là mình “liễu sinh tử, thoát luân hồi” thành Thánh nhân, đây là mục tiêu của mình. Vậy thì không gì khác là mình nhất định phải tu thân, không khác được. Thế cho nên là “từ bậc thiên tử cho đến thứ dân đều phải lấy sự hàm dưỡng và rèn luyện bản thân, tức là tu thân làm gốc”.

Gọi là “Tự thiên tử dĩ chí ư thứ nhân, nhất thị giai dĩ tu thân vi bản”, là phải lấy tu thân làm gốc. Tất cả nô nức đi tu thân.

Đây, từ ba cái mục đích này thì lại triển khai ra thành Bát mục. Các bạn vẫn nghe đấy, “Tam cương, Bát mục” mà. Bát mục là tám điều.

Nhưng làm thế nào để tu thân? Đây, để đạt được cái mục đích tu thân thì nhà Nho nói đến “Bát điều mục” là 8 điều]

*Một là: Cách vật;
Hai là: Trí tri;
Ba là: Thành ý;
Bốn là: Chánh tâm;
Năm là: Tu thân;
Sáu là: Tề gia;
Bảy là: Trị quốc;
Tám là: Bình thiên hạ.*

[Cho nên lại quay trở về cái tu thân, quan trọng nhất vì đây giúp cho bạn sang hẳn một cái giai đoạn mới - “Liễu sinh tử, thoát luân hồi”.

Có người chê Nho giáo, rằng đây là hữu vi, đây là chỉ dạy cho con người ta làm người. Bài sau chúng ta sẽ chia sẻ một số câu hỏi của các đồng học.

Thực ra mục tiêu của Nho giáo là “tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ”. Thì nếu như bạn làm đến tu thân là bạn cũng “liễu sinh tử thoát luân hồi” rồi đấy. Vì sao biết? Bởi vì Khổng Tử, Mạnh Tử đều có bằng chứng đã là chứng đắc. Các bạn có nhớ trong Liễu Phàm Tứ Huấn, Hòa Thượng nói không ạ? Vân Chi nhớ không? Có? Đúng không ạ? Thế cho nên đã có bằng chứng, chỉ có điều tôi không chia sẻ được, bởi vì nếu không thì nó dài, nhưng đến chỗ đấy thì chúng ta sẽ học.

Cho nên bạn đừng khinh thường Nho giáo là chỉ giúp cho bạn là học làm người. Mà nếu bạn học rốt ráo thật thì bạn thành Thánh ngay tại trong cuộc đời này, chính là Đức Thánh Khổng. Mạnh Tử cũng là Á Thánh.

Sau đây xin trích lời giảng của Hòa Thượng Tịnh Không, mời các bạn nghe:

“Phật Đà giống như danh xưng “Thánh nhân” tại Trung Quốc. Người Trung Quốc nói là “Thánh nhân, Hiền nhân, quân tử”. Quý vị thấy trong truyền thống văn hóa Trung Quốc cũng có ba học vị, chúng ta gọi Khổng Phu Tử là Thánh nhân, học trò của Khổng Tử thì được gọi là Hiền

nhân. Thánh nhân tương đương với Phật Đà như người Ấn Độ đã nói, ý nghĩa vô cùng gần gũi.

Quý vị thấy trong phần trước, chúng tôi đã nói Phật có nghĩa là giác ngộ, có trí huệ, đại triệt đại ngộ thì gọi là Phật. Còn Thánh của Trung Quốc thì sao? Thánh là hiểu rõ cội gốc. Thánh nhân là gì? Người hiểu rõ.

Đối với phàm phu chúng ta mà nói, chúng ta là kẻ hồ đồ, chẳng hiểu rõ. Người hiểu rõ, thông đạt đạo lý và sự tương vũ trụ, nhân sinh, người như vậy thì được gọi là Thánh nhân.

Học theo Thánh nhân, nhưng chưa đạt tới tiêu chuẩn của Thánh nhân thì gọi là Hiền nhân. Học trò của Khổng Tử được gọi là Hiền nhân, Hiền nhân thì tương đương với Bồ Tát trong Phật pháp. (đoạn này là tôi trích trong Tịnh Độ Đại Kinh Giải Diễn Nghĩa - Tập 85 - Chủ giảng: Lão Pháp sư Tịnh Không)

- Từ điều 1 đến điều 5 là: Cách vật, Trí tri, Thành ý, Chánh tâm; “Tu thân”, thì đây chính là Minh minh đức - khai mở tự tánh;

- Từ điều 6 đến điều 7: là “Tề gia”, “trị quốc”, thì đây chính là “thân dân”, hay chính là “tân dân”, giúp cho mọi người, thương yêu mọi người. Mà chẳng có một người nào mà khi tu thân đã thành tựu, mà lại không thấy rằng là ta với người không hai không khác, tất cả cùng chung một bản thể. Cho nên lúc ấy tự phát lộ tâm từ bi, tâm yêu thương người, rồi tâm muốn làm sao đấy để độ giúp cho người cũng “liễu sinh tử thoát luân hồi”, bởi vì cùng trong một cái bản thể này mà;

- Điều 8: “Bình thiên hạ” (chính là Chỉ u chí thiện)

Cho nên muốn “Tu thân” phải bắt đầu từ “Cách vật”. Đó, cho nên mình mới nói là “Lục trần” đấy, gọi là “sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp”. Mình thì: mắt thì thích sắc; tai thì thích âm thanh ngon ngọt, hay ho.

Cho nên tôi kể với bạn là khi mà đã biết như thế rồi, thì trước đây rất thích nghe nhạc Trịnh, nhưng về sau tôi bắt luôn không nghe nữa, vì tôi sợ là giống vị vua ở trong cái câu chuyện của Việt Nam ấy, là về sau có một kiếp là ông trở thành con lừa để đeo cái lục lạc này, để gọi là được nghe các cái âm thanh hay ho.

Cho nên kể cả dạy con, làm sao đấy để gọi đoạn ác, thì bạn cũng không được tùy thuận theo những cái tập tánh của chúng, chỉ có tự tánh mới là Phật tánh thôi. Thì bạn phải đi theo cái hướng ấy. Bây giờ nó đòi cái gì cũng có, có ra ngoài được gọi là vật dục này không? Không ra ngoài! Bạn cứ thỏa mãn hết, bạn thỏa mãn hết là bạn càng làm cho con cái bạn tăng trưởng về cái “ngũ lục dục trần”.

Cho nên mới gọi là chữ Cách vật. Bắt đầu từ chữ Cách vật. Nhưng khi bạn cách đầu được với cái vật dục này, vậy bạn không còn tham, sân, si về những cái thứ vật dục này nữa, thì lúc ấy bạn “trí tri”. “Trí tri” là gì? “Trí” là trí tuệ. “Tri”? Biết, tức là cái biết của trí chứ không còn là cái biết của thức nữa. Lúc đấy là trí tuệ thật hiện tiền. Sau đó thì sẽ đến là gì ạ? Thành ý.

Bây giờ chúng ta lại quay lại định nghĩa thành ý của Tăng Quốc Phiên nhớ. Thành ý là gì hả các bạn? “Một niệm không sinh”, nếu không có một niệm sinh, không có khởi, tức là bạn không khởi vọng niệm thì lúc đấy bạn thấy được thật tướng các pháp. Bạn nhớ chưa ạ? Bạn nhớ cái điều ấy chưa ạ? Một niệm không sinh, bạn nhớ nhé.

Chứ không phải bạn vỗ ngực bộp bộp bạn bảo: Tôi chân thành mà. Hòa Thượng bảo giả tất, cái chân thành thật sự là phải một niệm không sinh. Có cái chân thành này, lúc ấy bạn mới cầu mới thông, thì cầu gì được nấy. (Trích Vô Lượng Thọ giảng giải - Hòa Thượng Tịnh Không)

Chúng ta đã kết thúc ý thứ nhất: “Cha mẹ gọi đến ngay - thái độ cung kính”.]

Thứ hai: Chồng (vợ) gọi thì thái độ nên thế nào?

Một là: Cũng không được chậm trễ

Ngoài việc ở nhà cung kính với cha mẹ ra, trên thực tế “lão bà hô”, tức là vợ kêu cũng phải như thế nào? Cũng không được chậm trễ.

[Đấy thầy dùng từ rất hay. Cha mẹ gọi thì phải đến ngay, thế nhưng mà đến lượt gọi là chồng, vợ gọi thì thầy dùng từ là “cũng không được chậm trễ”. Đúng không ạ?]

Hai là: Lời lẽ phải tôn trọng

Giữa vợ chồng, ngôn ngữ lời nói cũng phải “Tương kính như tân (Kính trọng lẫn nhau như với khách), rất là tôn trọng. Như vậy đã là tấm gương tốt nhất cho con cái rồi.

Hiện nay giữa vợ chồng nói chuyện có chú ý đến điểm này chăng? Làm người càng thân càng không được tùy tiện, càng thân phải càng tôn trọng, vì thế, lễ không thể mất.

[Hòa Thượng bảo là: Trong bảy pháp cúng dường thì có cái pháp đầu tiên là “Y giáo phụng hành cúng dường”. Cúng dường gì? Bạn thân giáo đấy, chính là bạn y giáo phụng hành lời Phật, Bồ Tát dạy, là bạn cúng dường cho các chúng sinh đấy.

Trong đấy có một pháp gọi là “Nhiếp thọ chúng sinh cúng dường”. Hòa Thượng bảo bạn nhiếp thọ ai khó nhất ạ? Người nhà ạ, bởi vì cái người nhà là bạn dễ bất tuân nhất, và đồng thời bạn lời lẽ là dễ bất kính nhất. Cho nên là tất cả thói hư tật xấu của bạn mọi người đều biết hết.

Vậy cho nên bạn nói hay nói tốt gì ở ngoài không biết, thế nhưng mà về đến nhà bạn không thể thực hiện được. Đây như thầy nói, là đối với người trong nhà bạn cung kính lễ phép, nếu bạn làm được cái điều này thì ở ngoài, đối với người ngoài bạn làm được sẽ rất dễ dàng.

Nhưng vì sao đối với người nhà bạn lại dễ bất tuân nhất, dễ mất cung kính nhất và dễ sân si nhất hả bạn? Mời cư sỹ Thúy ạ. Đúng rồi ạ, bởi vì bạn sống trong một cái vòng thương yêu và được dễ tha thứ, nên bạn dễ dàng coi như để cho tùy thuận những cái tập tánh xấu, phiền não của mình nổi lên ùng ùng.

Tôi thì trước đây cứ phải có một cái bệnh, tức là khi cư sỹ Ông cứ nói gì là tôi cứ phản xạ, mà phản xạ bao giờ cũng phản xạ ngược, ý của tôi là đúng, không phải sai, bởi vì tôi quán chiếu theo Đế Tử Quy.

Thế nhưng về sau tôi cũng phát hiện ra: “Ồ nhỉ, tại sao mọi người nói mình không có gì cả, mà cứ sao chồng mình nói thì bắt đầu mình coi như là cứ tìm cách gọi là không chế, hoặc tìm cách gọi là phản biện làm sao phải bẻ ngoéo đi một cái, cho nó gãy gập một cái thì mới được?”.

Các bạn có bị thế không ạ? Từ khi quán chiếu như thế xong thì bắt đầu Tôi học. Tôi học cái tính là gì ạ? Bất kể điều gì cư sỹ Ông nói, tôi

hăng cứ im lặng đã. Thế tôi im lặng được một lúc thì bắt đầu cái tâm không chế, và cái tâm gọi là phản biện, phản kích bắt đầu nó dìm xuống. Thế nó dìm xuống xong thì bắt đầu tôi mới nghe, là: “Ừ, cũng có cái hay đấy chứ không phải không”.

Hôm qua trên xe ô tô cư sỹ Ông vừa góp ý một cái bài đấy là gợi ý tôi là viết một cái bài về tu thân. Thế xong rồi Cư sỹ Ông nói:

- Đây, bà chỉ cần thế này thôi này, một hai ngày thôi.

Thế thì cư sỹ Trung ngồi bên cạnh bảo:

- Đây, bố lại có câu cuối cùng, lại chuẩn bị là thế nào cũng bị coi như mẹ xử lý.

Thế tôi bảo luôn, tôi bảo:

- Không, bây giờ mẹ đang học cái tức là cứ bình tĩnh nghe bố nói và không có cái thái độ gọi phản pháo ngay lập tức.

Từ trong tâm nó dấy lên bất kỳ nói cái gì tôi cũng phản pháo, không được. Cho nên tôi đang học cái đấy, và đến khi tôi học được thì tôi nói luôn cư sỹ Trung:

- Chính ra bố nói có nhiều cái đúng đấy, chứ không phải là sai đâu, và mình phải học được cái điều đấy.

Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.

Ngày mai chúng ta sẽ học tiếp ý thứ hai: “Chồng (hoặc vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?”

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,
Hành đúng từng câu chữ,
Nội hóa tâm cung kính,
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai. Xin cảm ơn!]
